

BRALNO RAZUMEVANJE

Pozorno preberi besedilo in reši naloge.

SONČEVA PEGA V OČEH MLADEGA ASTRONOMA

V soboto, 15. januarja, je dijak šentviške gimnazije v Ljubljani skozi megleno kopreno zagledal temen madež na površini Sonca. Odšel je na šolsko teraso; tam imajo člani astronomskega krožka svoj observatorij in v njem potrebno opremo za opazovanje nebesnih pojavov. Prosil jih je za pomoč pri opazovanju nenavadne lise. Opazoval jo je z binokularjem s filtrom, prelistal knjigo o zvezdah ter ugotovil, da je to Sončeva pega.

Naslednji dan si je pojav ponovno ogledal s teleskopom. Ugotovil je, da se pega premika po Sončevi ploskvi. Njen obris ga je spominjal na mravljo s temnim osrednjim delom in svetlejším robom. S posebnim okularjem je ocenil njeno dolžino in širino. Izračunal je, da meri v dolžino približno 120 000 km, v širino pa 64 000 km. To je pomenilo, da je bila desetkrat širša od premera Zemlje.

V ponedeljek je med opazovanjem ugotovil, da se je pega še nekoliko raztegnila, v torek pa se je malo skrčila in pomaknila k južnemu robu Sončeve ploskve.

T. Š.

(Prirejeno po dnevniku Delo, 22. 1. 2005.)

MALI SLOVAR

astronomija – znanost, ki raziskuje nebesna telesa

binokular – daljnogled za obe očesi

observatorij – ustanova za opazovanje naravnih pojavov

okular – sistem leč kake optične priprave

teleskop – daljnogled za opazovanje zvezd

1. O čem govori besedilo?

2. Kje je bilo besedilo objavljeno?

3. Komu je namenjeno izhodiščno besedilo?

- Samo članom astronomskega krožka.
- Bralcem določenega časopisa.
- Predvsem dijakom šentviške gimnazije.
- Opazovalcem Sončeve pege.

4. Kaj je bil namen pisca izhodiščnega besedila?

- Bralce je želel seznaniti z delom astronomskega krožka.
- Bralce je želel seznaniti z vesoljskim teleskopom.
- Bralce je želel seznaniti z dijakovim opazovanjem Sončeve pege.
- Bralce je želel pripraviti do ogleda enega od naravnih pojavov.

5. Ali so trditve pravilne?

Dijak je opazoval Sončevo pego štiri dni.	DA	NE
S teleskopom je naredil nekaj posnetkov Sončeve pege.	DA	NE
Ugotovil je, da je Sončeva pega tako velika kot Zemlja.	DA	NE
Sončeva pega je bila vse dni na istem delu Sončeve ploskve.	DA	NE
V ponedeljek se je pega skrčila, v torek pa raztegnila.	DA	NE

6. Kaj je odkril dijak zadnji dan?

7. Opiši Sončno pego. Kaj vse si izvedel o njej?

8. K odgovorom napiši vprašanja.

Člani astronomskega krožka.

V Šentvidu.

9. Najdi protipomenke.

skrčiti		dolžina	
megleno		premikati	
temen		širša	

10. Najdi sopomenke.

ponovno		nenavadno	
ugotoviti		koprena	